

PŘÍPRAVA záložních štábů

Vedení operací s použitím prostředků hromadného ničení vystavují místa velení svazků, svazů a vyšších svazů velké úhroze napadení. Tato skutečnost vyžaduje, aby v soustavě vyšších svazů byly organizovány záložní štáby svazů a svazků, které by mohly být operativně zasazovány k obnově velení za vyřazené štáby.

Zásadním záložním prvkem velení zůstává záložní štáb vševojskového svazu, i když v soustavě velení by měly být organizovány záložní štáby počínaje štábem svazku — tankového či motostřeleckého. Z tohoto štábu lze uhrazovat ztráty jak ve štábu vyššího svazu, svazu, tak nakonec — což nebude však pravidlem — i ve štábech svazků, především pak hlavní funkcionáře.

Záložní štáb svazu, který je prostředkem velení vyššího svazu, se musí připravovat k plnění náročných úkolů, které může v bojových podmínkách plnit, náročně a systematicky již v míru.

Tato příprava však může mít své zvláštní podmínky, ovlivněné organizační strukturou záložního štábu, systémem jeho vyčleňování a doplňování a v neposlední míře i stupněm materiálně technického zabezpečení pro práci v poli.

Nejoptimálnější podmínky pro systematickou přípravu tohoto štábu by byly vytvořeny vyčleňováním celého štábu z jednoho organického stupně velení včetně jeho komplexního zabezpečení.

Tento požadavek naráží však na problémy, které jsou spojeny s mírovými úkoly štábů, jejich mírovými počty včetně útvarů zabezpečení a v neposlední míře hrají zde roli i ekonomické otázky.

Z těchto důvodů je proto výhodnější tento záložní štáb vyčleňovat z jednoho až dvou mírových velitelství nebo štábů, popřípadě vojenských škol, které řeší problematiku plánování a vedení armádních operací.

Tato výhoda však na druhé straně zákonitě působí negativně na organizaci a zabezpečení vlastní přípravy záložního štábu v mírových podmínkách. O to více musíme tuto přípravu jak jednotlivých příslušníků štábu, tak složek a štábu jako celku promyšleně plánovat a uskutečňovat.

Jako základ této přípravy musí nadřazený štáb záložnímu štábu stanovit hlavní úkoly, které může v průběhu operace plnit.

V soudobých podmínkách mohou to být tyto úkoly:

— převzetí velení armádě prvního sledu frontu;

- převzetí velení druhosledové armády;
- velení uskupení sil a prostředků k ničení operačního výsadku nebo k likvidaci obklíčeného uskupení nepřítele;
- velení vyčleněným silám a prostředkům k zabezpečení odkrytého boku hlavního úderného uskupení frontu, nebo překrytí státní hranice s neutrálním státem v počátečním období války;
- řízení přesunů zmobilizovaných svazků a útvarů při zaujímání operační sestavy frontu;
- doplňování ztrát štábu frontu nebo vševojskových armád jednotlivci, skupinami nebo jednotlivými složkami.

Tento možný rozsah úkolů a možné varianty jejich časového plnění vytyčuje značné požadavky na úroveň operační přípravy záložního štábu svazu, jeho organizační, kádrové a materiálně technické zabezpečení.

Organizační struktura záložního štábu by měla odpovídat struktuře štábu vševojskového svazu.

V počtech jednotlivých složek, oddělení a druhů vojsk by se měl záložní štáb přibližovat, především operačním štábem, taktéž počtům vševojskového svazu. Skutečnost, že při vyřazení štábu svazu na hlavním velitelském stanovišti (VS) bude záložní štáb přebírat velení i s nevyřazenými dalšími prvky velení (PVS, TVS), hovoří pro shodné počty složek, které tvoří operační štáb na velitelském stanovišti.

Tuto skutečnost je třeba brát plně v úvahu při organizování praktické přípravy v polních podmínkách, aby se záložní štáb prakticky procvičoval při převzetí velení v doplňování příslušníky štábu svazu z uvedených míst velení (PVS, TVS).

Důležitost kádrového výběru funkcionářů do záložního štábu je dána požadavky na úroveň odborné připravenosti jednotlivých příslušníků a celého štábu. Závažnost tohoto výběru vystupuje ještě více do popředí v tom případě, je-li záložní štáb vyčleňován z více než jednoho mírového velitelství. Rozhodujícím kritériem kádrového výběru musí být požadavek, aby hlavní kádr záložního štábu byl vyčleňován z jednoho stupně velení, který má požadované předpoklady a který může zabezpečit plánování, organizaci a praktickou přípravu tohoto štábu.

Dalším předpokladem zabezpečení požadavků na úroveň připravenosti záložního štábu je zpracování jednotného plánu přípravy, jehož plnění je závazné pro všechny příslušníky tohoto štábu, i když vyčleňované z několika mírových velitelství nebo štábů. Tento plán musí vycházet především z možných úkolů, které bude plnit po začlenění do operační sestavy vyššího svazu, ale především pak z úrovně a stupně jak teoretické, tak praktické připravenosti každého jednotlivého příslušníka záložního štábu svazu.

Přitom bereme v úvahu požadavek, aby úroveň operační přípravy hlavních funkcionářů a rozhodujících oddělení v některých oblastech přesahovala stupeň připravenosti štábů vševojskových svazů. Obecné zásady organizace a plánování operace vyššího svazu by měli ovládat funkcionáři do náčelníků oddělení, druhů vojsk a týlu vto.

Úroveň připravenosti záložního štábu musí zabezpečovat schopnost v co nejkratší době převzít řízení operace svazu v plné její dynamice, kdy zpravidla bude situace na frontě velmi složitá a nejasná. Široká škála dalších možných úkolů v průběhu operace vyššího operačního svazu jen tyto požadavky na vysokou operační připravenost štábu podtrhuje.

Všechny tyto požadavky ukazují, že určitá část požadované přípravy záložního štábu svazu přesahuje rámec možností daných stupňů velení, ze kterých je záložní štáb svazu vyčleňován a doplňován. To znamená, že část přípravy tohoto štábu by měl organizovat nadřízený štáb z problematiky armádního a frontového stupně a dále operační cvičení, ve kterých by se záložní štáb jako celek prakticky připravoval k plnění předpokládaných úkolů.

Metodika, formy i obsahová náplň přípravy příslušníků záložního štábu bude mít proto své zvláštnosti, které musíme brát plně v úvahu. Přitom nemůžeme pominout skutečnost, že vyčleňování příslušníků záložního štábu svazu z různých stupňů velení plní ve svém mírovém zařazení různé a někdy i odlišné úkoly, které mnohdy k jejich předurčenému zařazení mají málo společného. To vše klade zvýšené nároky na jejich připravenost k plnění předurčených úkolů.

Centrální plán přípravy záložního štábu svazu musí všechny tyto zvláštnosti jednotlivých velitelství a pracovišť skloubit nejen v obsahové náplni, ale i časově tak, aby byla zachována co nejoptimálnější metodika přípravy všech předurčených příslušníků záložního štábu svazu.

Rozsah času, který je třeba vyhradit pro přípravu záložního štábu ve výcvikovém roce, nám určuje dosažený stupeň jeho stmelivosti a připravenosti k plnění uvedených úkolů. V centrálním plánu přípravy se musí odrazit požadavky na samostatné studium teorie operačního umění, dále musí být zabezpečena příprava po jednotlivých složkách a odděleních a to především v náplni odborné činnosti dané složky v rámci celého štábu.

Vyvrcholením přípravy celého štábu jsou pak společná zaměstnání formou štábních nácviků, válečných her, štábních cvičení a operačně velitelsko-štábních cvičení v terénu s pojiťky.

Předvedeno na počty dnů v průběžném roce, ukazuje se nutné zachovat přibližně tento rozsah i poměr jednotlivých forem přípravy:

- samostatné studium jednotlivců
(studium a zvládnutí příslušných řádů, předpisů a studijních materiálů) = 10 — 15 dnů
- společná příprava složek a oddělení = 6 — 8 dnů
- společná příprava celého štábu:
- 2—3 štábní nácviky à 2 dny = 4 — 6 dnů
- 1—2 válečné hry à 2 dny = 2 — 4 dny
- 1—2 operační velitelsko-štábní cvičení v terénu s pojiťky à 3—4 dny = 3 — 8 dnů

Celkem

25—41 dnů

Tento časový rozpočet i formy přípravy záložního štábu vychází z předpokladu, že kádrový výběr funkcionářů tohoto štábu vycházel z uvedených požadavků na jejich odborné i praktické předpoklady dané úkoly zvládnout.

V opačném případě by musel i tento plán doznat podstatných změn, především v teoretické přípravě.

Vážným problémem v přípravě záložního štábu svazu je získat potřebnou praxi a nutné návyky v praktickém velení vojskům. Sám záložní štáb tyto možnosti nemá a ani mírová velitelství, ze kterých je vyčleňován a doplňován, nemohou tento požadavek plně realizovat. Bude proto výhodné, aby tento požadavek zabezpečil nadřízený štáb. Praktické možnosti jsou dány při zabezpečování operačních velitelsko-štábních cvičení s vojsky mírových štábů

svazů. Minimální požadavek bude, jednou až dvakrát v roce při těchto cvičeních v trvání 4—6 dnů zařadit záložní štáb, nebo alespoň jeho rozhodující část, v průběhu cvičení k praktickému velení vojskům na rozvinuté bázi velitelských stanovišť cvičícího svazu. Tento způsob může být málo účelný pro cvičící štáb svazu, ale vysoce efektivní pro záložní štáb. Klady i zápory této formy přípravy musí ovšem předem důkladně zvážit řídicí štáb a pro cvičení stanovit štábům odpovídající cíle a úkoly.

Těmito formami přípravy záložního štábu svazu by se tento důležitý prvek velení již v míru přibližoval svou úrovní připravenosti ostatním štábům svazů, což je jistě i cílem.

Dalším článkem přípravy záložního štábu svazu je jeho materiálně technické zabezpečení pro činnost v polních podmínkách. Neustálý rozvoj válečné techniky klade stále vyšší požadavky i na rozvoj velení vojskům. Štáby všech stupňů jsou postupně vybavovány nejmodernějšími prostředky k získání informací, k jejich rychlému zpracování a k přípravě neoptimálnějších řešení.

Záložní štáb svazu, má-li plnit náročné úkoly v průběhu operací, nesmí zůstat v této oblasti pozadu za ostatními štáby svazů. V teorii velení mohou příslušníci záložního štábu sice zvládnout, ale k praktickému osvojení si těchto poznatků bude nutné vybavit již v míru tento štáb alespoň základními prostředky, které by tento požadavek zabezpečovaly. Jde především o mobilní prostředky přepravy, prostředky spojení, provozní jednotky a materiální vybavení pro práci v poli.

Z toho vyplývá požadavek, aby mírové velitelství mělo pro vyčleňovaný záložní štáb

- dostatečný počet mobilních pracovišť (alespoň 50 % plánovaných počtů štábních autobusů),

- prostředky přepravy, včetně vrtulníkové letky k rychlé přepravě operační skupiny záložního štábu,

- provozní jednotku v hodnotě roty až praporu,

- spojovací jednotky,

- radiační středisko.

Tyto jednotky by zabezpečovaly nejnutnější praktickou přípravu záložního štábu svazu již v míru, jakož i vlastní přípravu k plnění předpokládaných úkolů. Příprava těchto jednotek by pak byla zakotvena v centrálním plánu přípravy záložního štábu, zaplánována ve výcvikových dokumentech těchto jednotek a procvičována i při výcviku předurčených záloh pro tyto jednotky.

Z á v ě ř e m chci zdůraznit, že záložní štáb svazu je v soudobých operacích důležitým prvkem v systému velení vyššího svazu.

Různorodost úkolů, které tento štáb může plnit, klade vysoké požadavky na úroveň připravenosti všech jeho příslušníků i štábu jako celku. Jeho systematickou, promyšlenou přípravou se musí zodpovědně zabývat nejen vlastní velení záložního štábu, ale i nadřízený štáb, který má daleko větší možnosti především jeho praktickou přípravu zabezpečovat.

Přípravu záložního štábu vidím jako systematický dlouhodobý proces, ve kterém může kvalitativně narůstat úroveň jeho připravenosti při zachování optimální funkční a kádrové stability vyčleňovaných kádrů do tohoto štábu.

Poznatky z přípravy tohoto štábu by měli studovat a rozvíjet všichni příslušníci velitelského sboru vyšších štábů a vojenských akademií, abychom dosáhli i v této oblasti větší efektivnosti a byl by pro tyto účely připraven co nejširší kádr velitelského sboru.